

XXXIII TAVALINE PÜHAPÄEV A AASTAL

(Esimene lugemine Õp 31:10-13.19-20-30-31)

Lugemine Õpetussõnade raamatust:

Kui sa leiad hea naise, siis tea, et leidsid aarde, mis on enam väärt kui kõik pärlid. Tema peale võid loota, ja ta hoiab puuduse sinust eemal. Tema teeb oma mehele head ja mitte halba kõik oma elupäevad. Tema kannab hoolt villa ja linade eest, ning töötab virkade kätega. Tema paneb oma käed koonlapuu külge, ja tema pihud hoiavad kedervart; tema avab oma käe hädalisele, ja vaestele oma mõlemad pihud. Võlu on petlik ja ilu on kaduv, aga naine, kes Jumalat kardab, on kiiduväärt. Kiitke teda tema hea töö eest, ülistage teda kõikide kuuldes.
See on Jumala Sõna.

(Vastulaul Ps 128:1-2. 3. 4-6. R:5)

R: Õnnis on inimene, kes kardab Jumalat.

Õnnis on inimene, kel on aukartust Issanda vastu,
kes käib Issanda teedel.

Su oma kätetöö toidab sind,
sa oled õnnis ja su käsi käib hästi.

R:

Sinu naine on nagu viljakas viinapuu
su kodutares,

Sinu lapsed on nagu õlipuu võsud
ümber su laua.

R:

Jah, nii õnnistatakse inimest,
kel on aukartust Issanda vastu.

Issand õnnistagu sind Siionist
ja sa näed Jeruusalemma head põlve kogu oma eluaja.

R:

(Teine lugemine 1Te 5:1-6)

Lugemine püha apostel Pauluse esimesest kirjast tessalooniklastele:

Vennad, mina ei pea teile enam rääkima aegadest ega tunnist, sest te teate väga hästi, et Issanda päev tuleb nagu varas öösel. Siis, kui inimesed ütlevad: “Maailmas on rahu ja kõik on hästi”, just siis tabab neid hukatus äkitselt, nagu sünnitusvalud käimapeal olevat naist, ja nemad ei pääse pakku.

Aga teie, vennad, ei ela pimeduses, nõnda et see päev saaks teid tabada ootamatult nagu varas öösel. Sest teie kõik olete valguse lapsed ja päeva pojad. Meie ei kuulu ei ööle ega pimedusele. Ärgem siis magagem nagu teised, vaid olgem ärkvel ja kained.

See on Jumala Sõna.

(Salm enne evangeeliumi Mt 24:42a.44)

Halleluuja. Olge ärkvel ja valvake,
sest Inimese Poeg tuleb tunnil, mil te teda ei oota. Halleluuja.

(Evangeelium Mt 25:14-30)

Lugemine püha Matteuse evangeeliumist:

Jeesus rääkis oma jüngritele tähendamissõna: “Taevariik on mehe sarnane, kes seadis end reisile võõrale maale, ja kutsus enne oma sulased enda juurde ning usaldas nende kätte oma vara. Ühele andis ta viis talenti, teisele kaks ja kolmandale ühe – igähele tema võimete järgi – ning läks ära võõrsile. See tema sulane, kes oli saanud viis talenti, läks otsekohe, kauples nendega ja sai kasuks veel viis talenti. Nõndasamuti tegi see, kes oli saanud kaks talenti, teenis nendega kaks talenti juurde. Aga see, kes oli saanud ühe talendi, kaevas maasse augu ja peitis sinna oma isanda raha. Pika aja pärast tuli isand tagasi ja nõudis oma sulastelt aru. Siis astus esile see sulane, kes oli saanud viis talenti, ja ütles: “Isand, sina andsid mulle viis talenti, vaata, siin on teist viis talenti, mida ma olen nendega juurde kaubelnud!” Ja isand lausus talle: “Sina hea ja ustav sulane, väheses oled sa olnud mu usaldust väärt, nüüd võin ma palju sinu kätte usaldada. Tule oma isanda rõõmupeole!” Ka see, kes oli saanud kaks talenti, astus ette ja sõnas: “Isand, sina andsid mulle kaks talenti, vaata, siin on veel kaks talenti, mille ma olen lisaks teeninud!” Ja isand ütles talle: “Sina hea ja ustav sulane, väheses oled sa olnud mu usaldust väärt, nüüd võin ma palju sinu kätte usaldada. Tule oma isanda rõõmupeole!”

Siis aga tuli ette see sulane, kes oli saanud ühe talendi, ja ütles: “Isand, ma tean, et sa oled kalk mees, sa löikad sealt, kuhu sa ei ole külvanud, ja kogud sealt, kuhu ei ole tallele pannud. Ja ma läksin hirmuga ja peitsin sinu talendi maa sisse. Vaata, siin see on!” Aga tema isand vastas talle:

“Sina halb ja laisk sulane. Kui sa teadsid, et ma lõikan sealt, kuhu ma ei ole külvanud ja kogun sealt, kuhu pole tallele pannud, siis oleksid sa pidanud andma mu raha pankka, et ma tulles oleksin saanud oma talendi kasuga tagasi. Seepärast võtke nüüd talent tema käest ära ja andke sellele, kellel on kümme talenti. Sest igapähele, kellel on, sellele antakse, ja temal on rohkem kui küllalt, aga kellel ei ole, selle käest võetakse ära seegi, mis tal on. Heitke nüüd see kõlbmatu sulane välja pimedusse, kus on ulgumine ja hammaste kiristamine.”

See on Issanda Sõna.

Sissejuhatus

Armsad õed ja vennad, kas alati tuleb rääkida tõtt? Võibolla tõesti, juhul kui saaks olla päris kindel, et see, mida me arvame teadvat, on ikka tõesti tõde. Või kas oleks tõerääkimine ka siis alati põhjendatud? Näiteks, mida arvaks teist teie ülemus, kui te kõnetaksite teda sõnadega: “Ma tean, et sa oled kalk inimene, sa lõikad sealt, kuhu ei ole külvanud, ja kogud sealt, kuhu ei ole tallele pannud?” Hmm... Mõtelge ise. Vahel ei saa me karistada selle pärast, et me oleme halvad töötajad, vaid hoopis selle pärast, et me ei oska talitseda oma keelt.

Me loeme patutunnistuse...

Jutlus

Armsad õed ja vennad, möödunud sajandi kuuekümnendatel aastatel organiseerisid keeleteadlased ekspeditsiooni ühe kesk-Aasia mägiraiva juurde, et uurida, kuidas nad mõtlevad. Ja tõepoolest selgus, et loodusrahvana elavad inimesed mõtlevad teisiti kui need, kes on saanud kooliharidust.

Katsed, mida tehti, seisnesid loogikaülesannetes. Näiteks küsiti kohalikele järgmist: lambakarjus ja jahimees joovad teed alati koos; lambakarjus joob praegu teed, kas teeb seda praegu ka jahimees? Mägede pojad ja tütreid vastasid: “Sellel päeval joome me siin kõik teed!” Või siis: “Lambakarjus ja jahimees saavad liiga harva kokku, et alati koos teed juua.”

Sama juhtus siis, kui keeleteadlased esitasid algkooli matemaatikaülesande: rong väljub jaamast kell kümme ja sõidab kiirusega 70 kilomeetrit tunnis. Mis kell jõuab ta 100 kilomeetri kaugusel asuvasse teise linna? Vastuseks kuuldi: “Rongijaam on väga kaugel ja rongid ei välju siinkandis kunagi plaani järgi ega jõua ka määratud ajaks kohale.”

Eriti huvitavaks läks olukord siis, kui teadlane küsis, mida arvab karjane mustadest lammastest. Vastus tõi kaasa üllatava pöörde: “Mustadest lammastest? Kelle lambad need on?” Teadlased üritasid küsimust täpsustada: “Ei, mida te arvate lihtsalt mustadest lammastest üleüldse?” Karjane vastas elutargalt: “Vaadake, armsad inimesed: ei ole olemas “lihtsalt musti lambaid” – olemas on

minu mustad lambad ja minu väimehe mustad lambad teisel pool seda mäge... Aga kui te tõesti nägite kusagil mõnd lihtsalt musta lammast, andke mulle teada kus ta oli – ma panen ta kohe meie kõigi jaoks lõkkele küpsema!”

Mil viisil mõtles loodusrahvas teistmoodi kui kooliharidust saanud inimene? Loodusrahva esindajad ei pööranud tähelepanu ülesande lähteandmetele, vaid vastasid väga praktilises laadis ja selle pinnalt, mida nad end ümbritsevast maailmast teadsid, kuidas ülesanne paistis nende igapäevaelu valgusel.

Niisugune mõtteviis on tõenäoliselt optimaalne selleks, et edukalt lambaid karjatada või jahti pidada. Paraku aga tuleb rongide, autode ja lennukite ehitamiseks õppida veidi teistmoodi mõtlema – see tähendab, tuleb osata keskenduda ülesande spetsiifilistele lähteandmetele, ükskõik kui abstraktsed need on või kui kaugel igapäevaelus tuttavast. Samas tuleb aga jällegi ka tunnistada, et lambakarjus ei vaja tingimata ei rongi ega lennukit, ta jääb nendetagi ellu ka keerulistes olukordades, samas kui lennuki-insener või piloot ei saa oma töö otseseid tulemusi ei suhu pista ega selga panna ja iga tõsisema kataklüsmi korral jäävad nad hätta.

Armsad vennad ja õed, hoolimata kõigest on kindlasti kasulik, kui me oskame mõelda mitmel viisil ja suudame lahendada ülesandeid nende lähteandmeid mitmeti vaagides. Nagu lugesime tänasest evangeeliumist, võib ülesandest valesti aru saamine lõppida vahel ka väga halvasti. Sugugi mitte juhuslikult mainib Jeesus tähendamissõnas, et neid, kes ülesandest õigesti aru said, oli kaks – see tähendab, ka kolmandal oli tegelikult võimalus toimida nii nagu nemadki, aga tema hakkas hoopis jonnima ja ülesande sõnalise väljenduse kallal norima. Vahel võib maailm olla tõesti mustvalge: sa kas saad asjale pihta, või sa ei saa! Aamen.